

РЕЙ БРЕДЪРИ ПИКАСОВО ЛЯТО

Превод от английски: Венцислав Божилов, 2008

chitanka.info

Джордж и Алис Смит слязоха от влака в Биариц по обед; час по-късно вече бяха успели да се настанят в хотела и се бяха излегли на пясъка край океана.

На вид просналият се на плажа Джордж приличаше на поредния пресен-пресен турист, домъкнат за съвсем кратко в Европа. Той обаче бе човек, който обичаше изкуството повече от самия живот.

— Ето... — Джордж Смит въздъхна. Още една капка пот се стече по гърдите му. Отърви се от водата от водопровода в Охайо, помисли си той, после изпий на екс най-доброто бордо. Задръсти кръвта си с богатия френски седимент, за да можеш да гледаш с очите на местните жители.

Защо? Защо да яде, да вдишва, да пие всичко френско? За да може след време наистина да започне да разбира гения на един човек. Устните му се размърдаха, оформяйки името.

— Джордж? — Съпругата му се надвеси над него. — Знам за какво си мислиш. Прочетох го по устните ти.

Той лежеше абсолютно неподвижно и чакаше.

— И?

— Пикасо — рече тя.

Той трепна. Все някой ден и тя щеше да се научи да произнесе името правилно.

— Моля те — каза тя. — Отпусни се. Зная, че чу слуха сутринта, но трябва да се увериш с очите си. Тикът ти се е появил отново. Добре, Пикасо е тук, на няколко мили надолу по брега, на гости у свои приятели в някакво малко рибарско градче. Но трябва да забравиш за това или с почивката ни е свършено.

— Искан ми се изобщо да не бях чувал слуха — призна той.

— Де да ти харесваха и други художници... — каза тя.

Други ли? Да, имаше и други. Можеше да закуси с удоволствие с есенните круши и среднощни сливи от натюрмортите на Караваджо. За обяд — бълващите пламъци горещи слънчогледи на Ван Гог, онези цветове, които и слепец би видял, ако прокара пръсти по огненото платно. Но големият пир? Картините, за които пазеше апетита си? Ето го, изпълващ хоризонта като надигнал се от морето Нептун, с корона от водорасли, алабастр и корал, с четки стиснати като тризъбци в юмруците и тъй грамадна опашка, че може да посипе с летни пръски

целия Гибралтар — кой друг, ако не създателят на „Момичето пред огледалото“ и „Герника“?

— Алис — търпеливо каза той. — Как да ти обясня? Когато слизах от влака, си казах: Боже мой, всичко това е страната на Пикасо!

Но наистина ли бе така? Небето, земята, хората, розовите тухли тук, извитите електрическочинии решетки на балконите там, мандолина, зряла като плод в ръцете на човек, разкъсано пано, развявано като конфети от нощния вятър — колко от това бе Пикасо, до каква степен Джордж Смит гледаше на света с неистовите очи на Пикасо? Отчаяно копнееше да научи отговора. Онзи старец до такава степен бе изпълнил цялото му същество със своя терпентин и безир, че той сам бе преживял целия Син период по здрач и Розов на разсъмване.

— Все пак си мисля — каза той, — че ако спестим пари...

— Никога няма да имаме пет хиляди долара.

— Знам — тихо рече той. — Но пък е приятно да си помислиш, че някой ден бихме могли да се сдобием с тях. Няма ли да е страхотно просто да отидеш при него и да кажеш — Пабло, ето ти петте хиляди! Дай ни морето, пясъка, това небе или каквото си пожелаеш, и ще бъдем щастливи...

След малко жена му го докосна по ръката.

— Мисля, че е по-добре да се топнеш в морето.

— Да — съгласи се той. — Тъкмо това ще направя.

Бял пламък изригна нагоре, когато проряза с тяло водата.

Следобед Джордж Смит излезе и тръгна към океана срещу многобройните летовници, които с приближаването на слънцето към хоризонта бяха помъкнали червените си като раци тела към захаросаните си хотелчета.

Безкрайният плаж бе пуст, с изключение на двама души. Единият бе Джордж Смит с кърпа през рамо, излязъл да се топне за последен път.

Другият, дребен и набит, се разхождаше далеч от Смит в спокойното време. Бе по-мургав, бръснатата му глава бе станала почти махагонова от слънчевите лъчи, а очите му бяха ясни и проблясащи като вода.

Така бе нагласена сцената на брега и след няколко минути двамата трябваше да се срещнат. И отново Съдбата определи времето

за шок и изненади, пристигане и заминаване. А тези двама самотни разхождащи се мъже нито за миг не се замислиха за съвпадението, за онзи незнаен поток, който се мотае край теб във всяка тълпа и всеки град. Нито пък за факта, че дръзналият да навлезе в потока се оказва заобиколен от чудеса. Подобно на повечето хора, те просто свиха рамене на подобни щуротии и стояха на разстояние от брега, за да не би Съдбата да ги повлече.

Непознатият се огледа, видя, че е съвсем сам, видя водите на прекрасния залив, видя слънцето, плъзгащо се по късните цветове на деня, след което се обърна и забеляза върху пясъка някакъв малък дървен предмет. Бе просто тънка пръчка от сладолед; сладкият разкош отдавна се беше стопил. Вдигна я с усмивка. Огледа се отново, за да се увери, че е сам, приклепна и, хванал нежно пръчката, започна с леки движения да прави единственото нещо на света, което можеше да прави по-добре от всички други.

Започна да чертае по пясъка невероятни фигури.

Скицира една и продължи нататък, без да вдига поглед от пясъка, вече напълно съсредоточен в работата си; нарисува втора и трета, след това четвърта, пета, шеста.

Като оставяше следи по плажа, Джордж Смит гледаше в една посока, после в друга и в края на краищата видя човека пред себе си. Когато приближи, забеляза, че почернелият от слънцето мъж се е навел над пясъка. Още по-близо — и стана ясно с какво е зает. Джордж Смит се позасмя. Естествено, естествено... Самичък на плажа, този мъж (на колко ли години беше? Шейсет и пет? Седемдесет?) си драскаше разни заврънкулки. Как само летеше пясъкът! Как стремително изникваха невероятните портрети на брега! Как...

Джордж Смит направи още една крачка и замръзна.

Непознатият рисуваше и рисуваше, и явно изобщо не усещаше, че някой е застанал непосредствено зад него и света на рисунките върху пясъка. Вече бе толкова омагьосан от уединеното си творчество, че не би се спрял дори ако в залива се взривяха дълбочинни бомби.

Джордж Смит гледаше към пясъка. И след дълго виране започна да трепери.

Защото на равния бряг имаше гръцки лъвове и средиземноморски кози, девици с тела от пясък като златен прах и сатири, свирещи на украсени рокове, танцуващи деца, хвърлящи цветя

по плажа, подскачащи след тях агънца, музиканти с арфи и лири, еднорози, отнасящи млади момичета към далечни поляни, гори, порутени храмове и вулкани. В непрекъснатата линия покрай брега ръката, дървеният писец на мъжа, наведен трескаво и обливащ се в пот, драскаше, украсяваше, завърташе надолу и нагоре, напреки, навътре и навън, съшиваше, шепнеше, спираше, после продължаваше забързано нататък, сякаш тази пътуваща вакханалия трябваше да свърши, преди слънцето да потъне в морето. Двайсет, трийсет или повече метра нимфи, дриади и летни фонтани изригваха в тайнствени йероглифи. Пясъкът под угасващата светлина на слънцето придоби цвета на стопена мед, по която бе изписано послание, разбираемо за човек от всяка народност и от всяко време. Всичко се виеше и летеше в своя собствена гравитация и вихър. Тук кървавочервеното грозде се мачка от краката на танцуващите дъщери на винарите, там димящото море ражда изсечени чудовища, а в същото време ярки хвърчила пръскат аромати в гъсти бели облаци... там... там... там...

Художникът спря.

Джордж Смит отстъпи назад и се закова на място.

Художникът вдигна очи, изненадан, че толкова близо до него има друг човек. Стоеше и местеше поглед от Джордж Смит към собствените си творения, пръснати като спокойни стъпки по пясъка. Накрая се усмихна и сви рамене, сякаш искаше да каже — вижте ме само какво направих; ама че детинщина. Ще ми простите, нали? На всички ни се случва да се проявим като глупаци... И на вас ви се е случвало, нали? Е, значи ще позволите и на стария глупак... Добре! Добре!

Но Джордж Смит можеше само да се взира в дребния мъж с потъмняла от слънцето кожа и бистри будни очи и само на себе си да шепне името му.

Останаха така може би още пет секунди — Джордж Смит, вперил поглед в пясъчния фриз, художникът — наблюдаващ Джордж Смит с весело любопитство. Джордж Смит отвори уста, затвори я, протегна ръка, после я отпусна. Направи крачка към рисунките, отстъпи назад. После тръгна покрай тях подобно на човек, разглеждащ прекрасни мраморни статуи, изхвърлени на брега от някакви древни руини. Очите му не мигаха, ръката му искаше да ги докосне, но не посмиваше. Искеше му се да избяга, но не избяга.

Внезапно погледна към хотела. Да, точно така! Да тича! Какво? Да грабне лопата, да копае, да спаси частица от този бързо ронещ се пясък? Да намери реставратор, да го домъкне колкото се може по-бързо тук с парижки гипс, за да направи отливка поне и на нищожна част от всичко това? Не, не. Глупаво е. Или...? Очите му се стрелнаха към прозореца на стаята му. Фотоапаратът! Тичай, вземи го, върни се и бързай по брега, щракай, сменяй филма, щракай, щракай, докато...

Джордж Смит се завъртя към слънцето. То грееше слабо в лицето му; отразяваше се като два малки пожара в очите му. Вече се бе спуснало наполовина във водата, а другата половина щеше да потъне само след секунди.

Художникът се бе приближил и сега гледаше лицето му тъй приятелски, сякаш четеше всяка негова мисъл. Ето че кимна леко. Ето че пръчицата от сладолед небрежно се откъсна от пръстите му. Ето че казваше — довиждане, лека нощ. Ето че тръгна на юг покрай брега.

Джордж Смит стоеше и гледаше след него. След минута направи единственото, което му оставаше. Тръгна от началото на фантастичния фриз от сатири и фавни, опиянени девиси, танцуващи еднорози и свирещи младежи. Дълго вървя, без да откъсва поглед от кипящата вакханалия. А когато стигна до края на животните и хората, се обърна и тръгна в обратната посока, като се вглеждаше внимателно, сякаш търсеше нещо, но не бе съвсем сигурен къде точно се намира. Продължи да обикаля, докато в небето и пясъка не остана никаква светлина.

Седна на подредената за вечеря маса.

— Закъсна — каза жена му. — Наложил се да слеза сама. Умирам от глад.

— Всичко е наред — отвърна той.

— Нещо интересно от разходката? — попита тя.

— Не — каза той.

— Изглеждаш странно. Джордж, нали не си влязъл прекалено навътре и за едната бройка да се удавиш? По лицето ти виждам, че е така. Не си влизал прекалено навътре, нали?

— Да — каза той.

— Не го прави повече — рече тя, като се взираше внимателно в него. — Е, какво ще си поръчаш?

Той взе менюто, зачете го и изведнъж спря.
— Какво има? — попита жена му.
Той завъртя глава и затвори очи.
— Слушай.
Тя се заслуша.
— Нищо не чувам.
— Наистина ли?
— Наистина. Какво има?
— Приливът — рече той след малко, с все още затворени очи. —
Просто идва приливът.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.